PRADEDANTIESIEMS INVESTUOTOJAMS

DI akcijų analizei ir portfelio sudarymui

Kaip skaityti įmonių duomenis, vertinti riziką ir tikrinti dirbtinio intelekto atsakymus.

12	praktinių užklausų DI
02	įmonių pavyzdžiai iš viešų finansinių ataskaitų
01	pavyzdinis portfelis su patikrinamais skaičiavimais

Vien pelno augimas nepaaiškina visos įmonės finansinės padėties. Vien įmonių skaičius portfelyje taip pat neparodo, kaip paskirstyta rizika.

LEIDIMAS / 2026 M. LAPKRITIS

ĮVADAS IR TURINYS

Nuo klausimo iki patikrinamo sprendimo

Renkantis akciją svarbu suprasti įmonės veiklą, jos finansavimą ir kainą, kurią mokate už nuosavybės dalį. Portfelyje taip pat svarbu, kiek persidengia atskirų investicijų rizikos. Dirbtinis intelektas gali rasti dokumentus, paaiškinti sąvokas ir parengti skaičiavimus. Tačiau išvadų patikimumą būtina vertinti pagal šaltinius ir taikytas prielaidas.

Du pavyzdžiai, kuriuos nagrinėsime

2025 finansiniais metais „Microsoft“ grynasis pelnas padidėjo 15,5 %, tačiau laisvasis pinigų srautas sumažėjo 3,3 %. Šioje studijoje jis reiškia veiklos pinigų srautą, atėmus išmokas ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti. [1] Šešių išgalvotų akcijų pozicijų pavyzdiniame portfelyje 60 % vertės tenka technologijų sektoriui. Vien įmonių skaičius neparodo rizikos pasiskirstymo.

Pradėkite nuo investavimo plano ir priemonės rūšies pasirinkimo. Toliau analizuokite įmonę, portfelio sudėtį ir jo priežiūrą. Kiekviena užklausa nuo P01 iki P12 turi atskirus įvesties duomenis ir pavyzdį. Reikiamą puslapį rasite turinyje arba pabaigoje pateiktoje užklausų rodyklėje.

Darbas su DI ir šaltiniais 03
Akcijos, ETF ir CFD 05
Investavimo planas ir portfelio sudėtis 06
Įmonės veikla, ataskaitos, vertinimas ir rizika 09
Svoriai, koncentracija, valiutos ir scenarijai 20
Išlaidos ir nuolatinė priežiūra 28
Išvadų sujungimas ir metodika 32
Sąvokų žodynas, užklausų rodyklė ir šaltiniai 34

Istoriniai įmonių pavyzdžiai apima 2023–2025 m. Modeliniai skaičiavimai nėra rekomenduojamas portfelio paskirstymas. Atnaujintas leidimas ir šaltinių patikra: 2026 m. lapkričio 17 d.

DARBAS SU DI

Kuo DI gali padėti investuotojui

Be generatyvinio DI investuotojas pats ieško finansinių ataskaitų, jas skaito ir įrašo duomenis į lentelę. Interneto prieigą turintis įrankis gali atlikti dalį šio darbo – rasti oficialią ataskaitą, atrinkti eilutes ir paaiškinti jų reikšmę. Tuomet investuotojas tikrina skaičius, sąvokas ir sprendimą pagrindžiančias prielaidas.

Užduotis	DI darbas	Ką tikrinti
Suprasti įmonę	Veiklos aprašymas iš oficialios ataskaitos.	Tinkama įmonė, laikotarpis ir pajamų šaltiniai.
Parengti finansų apžvalgą	Duomenų atranka ir pokyčių apskaičiavimas.	Ataskaitų eilutės, valiuta, vienetai, formulės.
Ištirti riziką	Pagrįstų rizikų ir kontrargumentų paaiškinimas.	Atskirti įvykius nuo galimų pasekmių.
Patikrinti portfelį	Svorių skaičiavimas ir investicijų grupavimas.	Sąrašo apimtis, dabartinė vertė ir persidengimai.
Stebėti pokyčius	Naujų ir ankstesnių rezultatų palyginimas.	Laikotarpių ir apskaitos palyginamumas.

Įtikinamas atsakymas vis tiek gali būti klaidingas

DI gali sumaišyti skirtingų metų duomenis, milijonus su milijardais arba pateikti nuorodą, kuri nepagrindžia teiginio. Todėl FCA perspėja apie netikslią ar pasenusią informaciją ir poreikį ją tikrinti. [3] Atverkite cituojamą šaltinį – vien jo pavadinimas neįrodo, kad įrankis jį perskaitė teisingai.

Įrankių galimybės skiriasi. Ne kiekvienas gali ieškoti internete, skaityti visą dokumentą ar patikimai skaičiuoti. Jei šaltinis neatsidaro, rezultatas turi likti neišsamus. Trūkstamų skaičių negalima pakeisti nepažymėtais spėjimais.

Šioje studijoje lyginami darbo metodai. Ji nematuoja sutaupyto laiko, konkrečių DI modelių tikslumo ar jų investavimo rezultatų.

DARBAS SU ŠALTINIAIS

Kaip formuluoti užklausas ir tikrinti atsakymus

Užklausa (promptas) yra tekstinis nurodymas DI. Pasirinkite užduotį, užpildykite laužtiniuose skliaustuose pažymėtus laukus ir pateikite visą tekstą. Viešai prekiaujamai įmonei dažnai pakanka pavadinimo ir, jei reikia, biržos simbolio. Įrankis nežino jūsų tikslų ar portfelio, jei patys to nenurodote.

Žingsnis	Veiksmas
1. Paruoškite įrankį	Patikrinkite, ar gali ieškoti internete arba skaityti pridėtus dokumentus. Jei reikia, įjunkite paiešką.
2. Pateikite užklausą	Nukopijuokite visą tekstą ir įrašykite duomenis. Atkartodami pavyzdį, pridėkite jo istorines ar modelines sąlygas.
3. Patikrinkite rezultatą	Šaltinyje raskite svarbiausią skaičių. Patikrinkite įmonę, laikotarpį, valiutą, vienetus ir prasmę. Perskaičiuokite svarbų rezultatą.

Jei DI negali atverti ataskaitos, galite ją atsisiųsti iš oficialios įmonės ryšių su investuotojais svetainės ir pridėti. Prašykite nurodyti finansinės ataskaitos pavadinimą ir eilutę arba dokumento puslapį. Prie išvados paklauskite, kokiais skaičiais ji remiasi. Antras to paties įrankio atsakymas neatstoja pirminio šaltinio patikros.

Naudokite tik būtinus duomenis

Mokymuisi skirti išgalvoti pavyzdžiai. Savo situacijoje rinkitės suapvalintas sumas ar procentinius svorius ir patikrinkite duomenų tvarkymo sąlygas. Į viešą DI įrankį neveskite slaptažodžių, sąskaitų numerių, asmens identifikatorių ar visų asmeninių sąskaitų išrašų. Informacija apie finansinę padėtį taip pat gali būti jautri. [4]

Šios studijos pavyzdiniai atsakymai yra autorių parengti iliustraciniai etalonai, o ne vieno tikrinto DI modelio užfiksuoti atsakymai. Jie parodo, koks turėtų būti naudingas ir patikrinamas rezultatas. Konkretus įrankis gali atsakyti kitaip.

Kiekvieną užklausą galima naudoti atskirai. P03 sąmoningai susieta su „Microsoft“ ir istoriniais metais. Kitai įmonei pakeiskite pavadinimą, laikotarpius ir kontrolines reikšmes.

PRIEMONĖS PASIRINKIMAS

Pirmiausia išsiaiškinkite, ką perkate

Įmonės analizė skiriasi priklausomai nuo to, ar turite jos akciją, ar prekiaujate išvestine priemone, susieta su jos kaina. Prieš skaitydami ataskaitas patikrinkite priemonės teisinę prigimtį. Įmonės pavadinimo prekybos platformoje nepakanka.

Priemonė	Ką ji reiškia	Ką nagrinėti
Akcija	Nuosavybės dalis įmonėje; teisės priklauso nuo akcijos klasės ir laikymo sąlygų.	Veikla, kaina, rizika, išlaidos ir laikymo būdas.
ETF	Biržoje prekiaujamo fondo vienetas. Fondas gali turėti įvairių aktyvų ar taikyti kitą strategiją.	Investavimo kryptis, sudėtis, koncentracija, indekso sekimas, išlaidos.
CFD	Sutartis, kurios rezultatas priklauso nuo bazinio turto kainos. Jūs netampate akcijos ar fondo vieneto savininku.	Svertas, marža, pozicijos uždarymo taisyklės ir laikymo išlaidos.

Plataus profilio ETF gali paskirstyti investiciją tarp daugelio įmonių. Siauros krypties fondas vis tiek gali būti labai koncentruotas. Vienos akcijos svertiniai ir atvirkštiniai ETF kelia papildomą riziką. Pats ETF pavadinimas negarantuoja tinkamos diversifikacijos. [10] [11]

Finansinis svertas leidžia prisiimti didesnę rinkos poziciją nei įmokėtas užstatas, vadinamas marža. Todėl bazinės kainos pokytis gali lemti didesnį procentinį užstato pokytį. CFD taikomos atskiros taisyklės ir apsaugos priemonės pagal atitinkamą režimą ir kliento kategoriją. [9] [13]

Portfelio pavyzdžiuose naudojamos visiškai apmokėtos akcijos, be paskolos ir sverto. Šešios išgalvotos pozicijos iliustruoja skaičiavimus, o ne rekomenduojamą portfelį pradedančiajam.

Įspėjimas apie CFD riziką

CFD yra sudėtingos priemonės, o dėl finansinio sverto kyla didelė rizika greitai prarasti pinigus. „Investago“ 2026 m. lapkričio 17 d. duomenimis, prekiaujant CFD su šiuo paslaugų teikėju nuostolių patiriama 74,25 % mažmeninių investuotojų sąskaitų. Įvertinkite, ar suprantate, kaip veikia CFD, ir ar galite prisiimti didelę riziką prarasti savo pinigus. [14]

01 / INVESTAVIMO PLANAS

Investavimo tikslas ir rizikos ribos

Portfelis – vieno investuotojo investicijų visuma. Jo sudėtis turi priklausyti nuo pinigų paskirties, planuojamo panaudojimo laiko ir finansinio gebėjimo atlaikyti nuostolius. Stebėti nuosmukį ekrane nėra tas pats, kas po pajamų netekimo padengti netikėtas išlaidas.

Artimiems mokėjimams skirti pinigai reikalauja kitokio požiūrio nei ilgam laikui investuojamas kapitalas. Net ilgas horizontas negarantuoja teigiamo rezultato. Kapitalo paskirstymas tarp akcijų, obligacijų ir grynųjų vadinamas turto alokacija. Pirkdamas obligaciją investuotojas pagal sutartas sąlygas skolina emitentui ir, be kita ko, patiria negrąžinimo riziką. Atskirų akcijų pasirinkimas turėtų remtis ankstesniu turto paskirstymo sprendimu. [5]

Įvestis: pradėkite nuo investavimo tikslo. Mokymuisi naudokite išgalvotus arba suapvalintus duomenis.

P01 **Klausimai prieš sudarant portfelį**

Esu pradedantysis investuotojas. Padėk išsiaiškinti mano investavimo planą. Klausimus užduok po vieną, daugiausia aštuonis. Sužinok tikslą, horizontą, pradinį ir reguliarius įnašus, rezervą pagal išlaidas, skolas ir pajamų stabilumą, galimus išėmimus, nuostolių pasekmes ir valdymui skiriamą laiką. Susijusią informaciją gali apjungti į vieną klausimą. Atskirai vertink norą rizikuoti ir finansinį gebėjimą patirti nuostolį. Neprašyk identifikatorių ar tikslių jautrių duomenų; pakanka intervalų ar pavyzdinių sumų. Tada apibendrink atsakymus ir neatsakytus klausimus. Nesiūlyk konkrečių investicijų ar universalaus procentinio paskirstymo. Paaiškink nežinomus terminus. Atsakyk užklausos kalba.

Patikra: santrauka turi atitikti jūsų atsakymus. Nežinomybė ar trūkstami duomenys neturi virsti tvirtomis prielaidomis.

Plane turi būti aišku, kuriuos pinigus galėsite laikyti investuotus ir nepalankiomis sąlygomis. Jei dar nežinote, pirmiausia įvertinkite biudžetą ir įsipareigojimus. Konkrečios akcijos pasirinkimas šio klausimo neišsprendžia.

P01 / PAVYZDINIS ATSAKYMAS

Ką atskleidžia pradinis pokalbis

Pateikę P01 pradėkite sakiniu „Noriu palaipsniui sukaupti kapitalą ateičiai.“ Toliau pateiktas išgalvotas pokalbis. Kiekvienoje eilutėje – vienas klausimas ir investuotojo atsakymas.

DI klausimas	Investuotojo atsakymas
Kam skirti pinigai?	Sukaupti kapitalą ateičiai.
Kada jų reikės?	Maždaug po 10 metų.
Kokius įnašus planuojate?	Pradžioje 10 000 EUR ir 200 EUR kas mėnesį.
Kokio dydžio rezervas pagal išlaidas?	6 000 EUR; būtinos išlaidos – 1 500 EUR per mėnesį.
Kokios skolos ir pajamos veikia galimybes?	Paskolų neturiu; pajamas laikau stabiliomis.
Ar reikės išimti pinigų tarpiniu laikotarpiu?	Kol kas neplanuoju.
Ką jums reikštų 2 000 EUR nuostolis?	Nerimaučiau; nežinau, ar parduočiau.
Kiek laiko galite skirti valdymui?	Maždaug valandą per mėnesį.

Atsakymų santrauka

Investavimo horizontas yra 10 metų, pradinis įnašas – 10 000 EUR, o planuojamas mėnesio įnašas – 200 EUR. Rezervas padengtų keturis mėnesius nurodytų išlaidų. Reakcija į nuostolį ir galimo pajamų netekimo poveikis lieka neaiškūs. Konkreti portfelio sudėtis dar nenustatyta.

Keturi mėnesiai apskaičiuoti taip: 6 000 / 1 500. Tai neįrodo, kad rezervo pakanka – jis priklauso ir nuo įsipareigojimų, pajamų patikimumo bei galimų išlaidų. Teiginys apie stabilias pajamas yra investuotojo pateiktas, o ne nepriklausomai patikrintas faktas.

Išsaugokite santrauką ir ištaisykite netikslumus. P10 parodys, ką nuosmukis reikštų eurais. Viena valanda per mėnesį taip pat padeda nuspręsti, kokio sudėtingumo portfelį pajėgsite valdyti ilgą laiką.

NUO PLANO IKI SUDĖTIES

Kaip tikslus paversti portfelio taisyklėmis

Investavimo planą reikia paversti priemonių pasirinkimo ir kapitalo paskirstymo taisyklėmis. Pradėkite nuo to, kada prireiks pinigų ir kokios būtų nuostolio pasekmės. Tuomet apsvarstykite kiekvienos turto klasės vaidmenį. Akcijos, obligacijos ir grynieji turi skirtingą riziką; nė viena klasė savaime netenkina visų poreikių. [5]

Sprendimas	Ką pasižymėti
Pinigų tikslas ir prieinamumas	Kokias išlaidas turi dengti rezervas ir kurie pinigai gali likti investuoti. Kada gali prireikti išimti lėšas.
Paskirstymas tarp turto klasių	Kiekvienos dalies paskirtis ir koks nuosmukis ar ribotas prieinamumas priimtinas.
Investavimo būdas	Ar analizuosite pavienes įmones, ar fondus, ir kiek darbo reikės pasirinkimui bei priežiūrai.
Koncentracijos ribos	Koks vienos įmonės, sektoriaus ar bendros rizikos svoris dera su jūsų planu.
Valdymas ir peržiūra	Kada tikrinsite rezultatus, svorius, išlaidas ir finansinę padėtį; kada persvarstysite sprendimą.

Studija nenustato visiems tinkamų procentų. Pasirinktą struktūrą reikia pagrįsti savo tikslais, finansinėmis galimybėmis ir gebėjimu ištverti nepalankius pokyčius. P10 scenarijus padės įvertinti pasirinktą paskirstymą, o P11 parodys išlaidų poveikį.

Jei svarstote fondą

Pradėkite nuo pavadinimo arba ISIN – unikalaus vertybinio popieriaus identifikatoriaus. Paprašykite DI fondo valdytojo dokumentų, sudėties su data, investavimo tikslo ir išlaidų. Patikrinkite, ar perkate fondo vienetą, ar su juo susietą CFD. Jei turimų aktyvų sąrašas neišsamus, visų persidengimų tiksliai apskaičiuoti nepavyks. [10]

Tolesniuose skyriuose aiškinama, kaip analizuoti atskiras įmones. Tai taip pat padės fondų investuotojams suprasti, nuo ko priklauso jų pagrindinių investicijų rezultatai.

02 / ĮMONĖS VEIKLA

Sužinokite, iš kur gaunamos pajamos

Žinomas pavadinimas ar produktas dar nepaaiškina viso verslo. Investuotojas turi žinoti, ką įmonė parduoda, kas už tai moka ir kokių išlaidų patiria. Prenumerata, vienkartinis įrangos pardavimas ir reklama ekonomikos lėtėjimo metu gali elgtis skirtingai.

Įmonės gali skirstyti veiklą į ataskaitinius segmentus. Jie padeda atskirti pajamų ir veiklos rezultatų šaltinius, tačiau nebūtinai atitinka kiekvieną atskirą veiklą. Taip pat patikrinkite priklausomybę nuo svarbaus kliento, tiekėjo ar technologijos.

Įvestis: įmonės pavadinimas, prireikus ir biržos simbolis.

P02 **Verslo modelis be reklamos pažadų**

Paaiškink pradedančiajam, kaip [įmonės pavadinimas] uždirba pajamas. Oficialioje svetainėje arba priežiūros institucijos registre rask naujausią metinę ataskaitą ir vėlesnius oficialius pranešimus, keičiančius veiklos aprašymą. Nurodyk laikotarpius ir datas. Trumpai pristatyk produktus, klientus, ataskaitinius segmentus, svarbiausias išlaidas ir priklausomybes. Vadovybės teiginius atskirk nuo patvirtintų faktų. Pateik nuorodas į atitinkamas dalis ir tris klausimus tolesniam tyrimui. Jei šaltinio neatveri, apie tai pranešk ir paprašyk dokumento; skaičių neišgalvok. Paaiškink techninius terminus. Atsakyk užklausos kalba.

Patikra: patikrinkite įmonę ir laikotarpį. Atverkite ataskaitos dalis, pagrindžiančias veiklos aprašymą.

Vadovybės teiginius apie konkurencinį pranašumą vertinkite kaip tikrintinas prielaidas. Patvirtintas pardavimų augimas, pelningumo tendencijos ar klientų sutarčių sąlygos gali juos patikslinti. Palankaus DI įvertinimo nepakanka.

P02 / ISTORINIS PAVYZDYS

„Microsoft“ – trys segmentai 2025 m.

Į P02 įrašykite „Microsoft“ ir pridėkite „Naudok 2025 m. metinę ataskaitą ir aprašyk tik šį istorinį laikotarpį.“ Ši segmentų struktūra taikoma finansiniams metams, pasibaigusiems 2025 m. birželio 30 d. [1]

Ataskaitinis segmentas	Produktų pavyzdžiai	Pajamų šaltiniai
Productivity and Business Processes	Microsoft 365, Dynamics, LinkedIn	Prenumerata, licencijos ir paslaugos.
Intelligent Cloud	Azure ir serverių produktai	Debesijos naudojimas, licencijos ir pagalba.
More Personal Computing	Windows, Xbox, paieška	Licencijos, įrenginiai, žaidimų turinys ir reklama.

Klientai – įmonės, viešosios organizacijos ir namų ūkiai. Išlaidos, be kita ko, susijusios su infrastruktūra, tyrimais, plėtra ir pardavimu. Veiklai taip pat reikalingi duomenų centrai ir technologijų tiekimas. Vadovybės lūkesčiai dėl DI nusako būsimus scenarijus, kuriuos bus galima vertinti pagal vėlesnius rezultatus.

Trys klausimai perskaičius ataskaitą

Kurios veiklos auga? Kaip kartu su pajamomis kinta jų išlaidos? Kiek investicijų reikės tolesniam augimui?

Daugiau pajamų šaltinių nebūtinai reiškia mažą riziką. Veiklos gali priklausyti nuo tų pačių klientų ar infrastruktūros. Istorinės segmentų struktūros negalima automatiškai perkelti į dabartį, nes reorganizacija gali pakeisti ir pateiktus palyginamuosius duomenis.

Verslo aprašymas parodo, iš kur gaunamos pajamos. Toliau finansinėse ataskaitose patikrinsime, kiek jų virsta pelnu ir pinigų srautais.

Šaltinis [1]: Business – Operating Segments; Management’s Discussion and Analysis. Tai 2025 m. aprašymas, o ne teiginys apie dabartinę segmentų struktūrą.

03 / FINANSINĖS ATASKAITOS

Atskirkite pelną, pinigų srautus ir pinigus

Pelno (nuostolių) ataskaita rodo veiklos rezultatus per laikotarpį. Balansas parodo turtą ir jo finansavimą konkrečią dieną. Pinigų srautų ataskaita paaiškina pinigų judėjimą per laikotarpį. Konsoliduotos ataskaitos pateikia visą grupę, pašalinus tarpusavio sandorius. [6]

Rodiklis	Reikšmė
Pajamos	Užregistruoti prekių ir paslaugų pardavimai; mokėjimas gali įvykti kitu metu.
Grynasis pelnas	Apskaitinis rezultatas atėmus sąnaudas ir mokesčius.
Veiklos pinigų srautas	Pinigų srautai iš pagrindinės veiklos.
Išmokos ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti	Mokėjimai, pavyzdžiui, už pastatus ir įrangą.
Laisvasis pinigų srautas (FCF)	Šioje studijoje – pagrindinės veiklos pinigų srautas, atėmus išmokas ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti.

Įvestis: užklausoje jau nurodyta įmonė ir istorinis laikotarpis.

P03 **Patikrinamų finansinių duomenų lentelė**

Oficialioje „Microsoft“ svetainėje rask 2025 m. metinę ataskaitą. Sudaryk 2023–2025 m. pajamų, grynojo pelno, pagrindinės veiklos pinigų srautų ir išmokų ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti lentelę. Naudok konsoliduotus duomenis milijonais USD. Nurodyk finansinių metų pabaigos datas, nuorodas ir originalius ataskaitos eilučių pavadinimus. Išmokas pateik teigiamais skaičiais. Iš pagrindinės veiklos pinigų srauto atimk šias išmokas ir apskaičiuok laisvąjį pinigų srautą. Apskaičiuok, kaip rodikliai pasikeitė 2025 m., palyginti su 2024 m. Parodyk formules, paaiškink sąvokas ir apribojimus. Jei negali atverti ataskaitos, paprašyk ją pateikti. Trūkstamų duomenų nespėliok. Atsakyk užklausos kalba.

Patikra: šiame konkrečiame pavyzdyje 2025 m. FCF yra 71 611 mln. USD. Kitai įmonei pakeiskite pavadinimą, metus, eilutes ir kontrolines reikšmes.

P03 / ISTORINIS PAVYZDYS

„Microsoft“ pelnas augo, bet laisvasis pinigų srautas mažėjo

Naudokite P03 nepakeistą. Visi duomenys konsoliduoti, milijonais USD, o finansiniai metai baigiasi birželio 30 d. Pinigų išlaidos parodytos teigiamai. FCF ir procentiniai pokyčiai apskaičiuoti iš nurodytų eilučių. [1]

Rodiklis	2023	2024	2025	Pokytis[1]
Pajamos	211 915	245 122	281 724	+14,9 %
Grynasis pelnas	72 361	88 136	101 832	+15,5 %
Veiklos pinigų srautas	87 582	118 548	136 162	+14,9 %
Išmokos ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti	28 107	44 477	64 551	+45,1 %
Laisvasis pinigų srautas	59 475	74 071	71 611	−3,3 %

[1] 2025 m. pokytis, palyginti su 2024 m. FCF = pagrindinės veiklos pinigų srautas − išmokos ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti. 2025 m.: 136 162 − 64 551 = 71 611. Metinis pokytis: (71 611 / 74 071 − 1) × 100 = −3,3 %.

Kodėl rezultatai skiriasi

Pajamos ir pelnas pripažįstami pagal apskaitos taisykles, kurios gali nesutapti su mokėjimų laiku. Nusidėvėjimas palaipsniui perkelia turto kainą į sąnaudas, nors pinigai galėjo būti sumokėti anksčiau. Veiklos pinigų srautus veikia ir klientų atsiskaitymo bei mokėjimų tiekėjams terminai.

Šiame pavyzdyje piniginės investicinės išlaidos augo sparčiau nei veiklos pinigų srautas. Todėl FCF sumažėjo, nors pelnas didėjo. Tuo tarpu pinigų ir pinigų ekvivalentų likutis nuo 2024 m. pabaigos iki 2025 m. pabaigos padidėjo nuo 18 315 iki 30 242 mln. USD. FCF nėra pinigų likučio pokytis. [1]

Ką nagrinėti toliau

Patikrinkite abi atimamas eilutes ir investicijų augimo priežastį. Išnagrinėkite jų finansavimą, tikslą ir grąžos sąlygas. Čia naudojamas FCF neapima visų investicinių ir finansinių srautų bei nepiniginio turto ir nuomos įsipareigojimų padidėjimo.

Šaltinis [1]: Income Statements – Total revenue, Net income; Cash Flows Statements – Net cash from operations, Additions to property and equipment; Balance Sheets – Cash and cash equivalents.

ANTRAS ĮMONĖS PAVYZDYS

„Alphabet“ – ta pati formulė, kitas kontekstas

2025 kalendoriniais metais „Alphabet“ pranešė apie 164 713 mln. USD veiklos pinigų srautą ir 91 447 mln. USD ilgalaikio materialiojo turto įsigijimų. Skirtumas – 73 266 mln. USD. Finansinių rezultatų pranešime bendrovė jį vadina laisvuoju pinigų srautu. [2]

Alphabet / mln. USD	2024	2025	Pokytis
Veiklos pinigų srautas	125 299	164 713	+31,5 %
Išmokos ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti	52 535	91 447	+74,1 %
Laisvasis pinigų srautas	72 764	73 266	+0,7 %

Veiklos pinigų srautas smarkiai padidėjo, tačiau didžiąją prieaugio dalį sunaudojo didesnės išlaidos turtui. Todėl FCF liko beveik toks pat kaip ankstesniais metais. Norint suprasti rezultatą, taip pat reikia žinoti, ką įmonė stato ar kuria ir kokios naudos tikisi iš investicijų.

Ką reiškia non-GAAP

Non-GAAP reiškia papildomą rodiklį, nepriklausantį standartiniams JAV apskaitos taisyklių GAAP rodikliams. Jo apibrėžimas ir suderinimas su apskaitiniais duomenimis turi būti aiškūs. „Alphabet“ ataskaitoje iš veiklos pinigų srauto atimamos kapitalo išlaidos. [2]

Vien lentelės neleidžia reitinguoti akcijų

„Microsoft“ 2025 finansiniai metai baigėsi birželio 30 d., o „Alphabet“ – gruodžio 31 d. Įmonių veikla ir investicijų poreikiai skirtingi. Todėl vien absoliučios FCF sumos nepakanka jų investiciniam patrauklumui lyginti. Trūksta vertinimo, palyginamų laikotarpių ir gilesnės veiklos analizės.

Tolesnė užduotis

Paprašykite DI palyginti FCF apibrėžimus, atimamas eilutes ir ataskaitinių laikotarpių pabaigas abiejose pirminėse ataskaitose. Kiekvieną skirtumą jis turi pagrįsti nuoroda. Jei dokumento trūksta, turi paprašyti jį pridėti.

Šaltinis [2]: 2026 m. vasario 4 d. rezultatų pranešimas, Consolidated Statements of Cash Flows, 6 p.; FCF suderinimas, 8 p. Lentelės pažymėtos kaip neaudituotos. Procentai apskaičiuoti autorių.

04 / VERTINIMAS

Net sėkmingos įmonės akcija gali būti per brangi

Pirkdami akciją mokate už dalį būsimų įmonės rezultatų. Net gerai auganti įmonė gali būti prasta investicija, jei kaina jau numatė dar spartesnį augimą. Todėl įmonės analizę reikia papildyti jos vertės nustatymu.

P/E yra akcijos kainos ir vienai akcijai tenkančio pelno per nurodytą laikotarpį santykis. Kai akcija kainuoja 100 EUR, o metinis EPS yra 5 EUR, P/E lygus 20. Šis rodiklis negarantuoja, per kiek laiko atsipirks investicija, nes pelnas keičiasi ir ne visas išmokamas. Kai įmonė patiria nuostolį arba pelnas lygus nuliui, įprastas teigiamas P/E neturi prasmingos reikšmės. [6]

Sumažintą vienai akcijai tenkantį pelną (diluted EPS) skaičiuojant atsižvelgiama ir į galimas papildomas akcijas, jeigu jų išleidimas sumažintų pelną vienai akcijai. Akcijų skaidymas pakeičia akcijų skaičių ir vienos akcijos kainą, bet savaime vertės nesukuria. Kaina ir EPS turi atitikti tą pačią akcijų klasę ir vienodus skaidymo patikslinimus. [1]

Įvestis: įmonės pavadinimas; prireikus akcijos klasė ir birža.

P04 **P/E iš aiškiai apibrėžtų įvesčių**

Įmonei [pavadinimas] rask naujausią prieinamą akcijos kainą iš šaltinio, kuriame nurodyta data, laikas ir valiuta. Iš oficialių ataskaitų paimk tos pačios akcijos sumažintą EPS už paskutinius pasibaigusius finansinius metus. Jei neaiški akcijų klasė ar priemonė, paklausk. Patikrink valiutą, klasę ir skaidymų korekcijas. Apskaičiuok P/E ir nurodyk, kad skaičiavimui naudoji užbaigtų finansinių metų EPS, kuris gali skirtis nuo paskutinių 12 mėnesių (TTM) EPS. Pateik įvestis, laikotarpį, nuorodas ir formulę. Paaiškink ribotumus. Jei pelnas neigiamas, nulinis ar nežinomas, skaičiavimo nepritempk. Nenaudok iš atminties prisimenamos kainos ir neduok pirkimo pavedimo. Atsakyk užklausos kalba.

Patikra: tikrinkite kainos datą ir EPS laikotarpį. Nemaišykite metinio, TTM, prognozuojamo ir koreguoto P/E.

P04 / MODELINIS PAVYZDYS

Ką reiškia P/E, lygus 20

Prie P04 pridėkite: „Mokymuisi naudok išgalvotą akciją X. Modelinė kaina 2026 m. spalio 1 d. – 100 EUR, o sumažintas vienos akcijos pelnas už 2025 m. – 5 EUR. Skaidymo nebuvo. Duomenų internete neieškok.“

Skaičiavimas

P/E = akcijos kaina / metinis pelnas vienai akcijai = 100 / 5 = 20. Akcijos kaina lygi metiniam vienai akcijai tenkančiam pelnui, padaugintam iš dvidešimties.

Situacija	Kaina	Metinis EPS	P/E
Nurodytas modelis	100 EUR	5 EUR	20
Ta pati kaina, mažesnis pelnas	100 EUR	4 EUR	25

Antroje eilutėje keičiamas tik pelno dydis. Tai parodo rodiklio jautrumą, o ne prognozuoja ateitį. P/E gali padidėti net kainai nepakitus, jei pelnas sumažėja. Todėl vien 20 reikšmė neleidžia spręsti, ar akcija pigi, ar brangi.

Prieš lygindami patikrinkite pelną

Vienkartinės pajamos gali laikinai padidinti pelną ir sumažinti P/E. Silpnesni metai gali turėti priešingą poveikį. Svarbus pelno tvarumas, įsiskolinimas, investicijų poreikis ir kainoje jau įskaičiuoti lūkesčiai. Lygindami naudokite vienodą EPS rūšį ir paaiškinkite skirtingus apskaitinius laikotarpius.

Tikrai įmonei paprašykite DI kainos šaltinio ir konkrečios ataskaitos eilutės. Jei duomenų trūksta, skaičiavimą atidėkite. Istorinis EPS gali būti atspirties taškas, bet šiandieniniam sprendimui reikia ir naujesnės veiklos informacijos.

Tolesnis klausimas

Kokias pelno augimo ir stabilumo prielaidas turiu patikrinti, kad suprasčiau šį P/E? Pagrįsk prieinamais duomenimis ir nenustatinėk tikslinės kainos.

05 / ĮMONĖS FINANSAVIMAS

Skolą vertinkite kartu su jos terminais

Paskola padeda finansuoti veiklą ar investicijas, tačiau sukuria pareigą mokėti palūkanas ir grąžinti pagrindinę sumą. Vien skolos dydis neparodo, ar įmonė pajėgs ją grąžinti. Reikia žinoti mokėjimų terminus, turimus pinigus ir gebėjimą generuoti būsimus pinigų srautus.

Jei palūkaninė skola yra 100 mln. EUR, o pinigų – 40 mln. EUR, paprastai apskaičiuota grynoji skola yra 60 mln. EUR. Tai dar neįvertina pinigų naudojimo apribojimų ar artėjančių grąžinimų. Apibrėžimas gali skirtis pagal trumpalaikes investicijas ar nuomos įsipareigojimus.

Nuoma – sutartinis turto naudojimas už mokėjimus; ataskaitose ji gali sukurti įsipareigojimą. Rodykite jį atskirai ir patikrinkite, ar jis jau neįtrauktas į skolą. Ne visi balanso įsipareigojimai yra palūkaninė skola, pavyzdžiui, mokėtinos sumos tiekėjams. [6] Refinansavimas reiškia senos skolos pakeitimą nauju finansavimu, kurio prieinamumas negarantuotas.

Įvestis: įmonės pavadinimas.

P05 **Skolos, turimi pinigai ir mokėjimų terminai**

Įmonei [pavadinimas] rask naujausias oficialias ataskaitas ir paaiškinimus apie skolą bei pinigus. Naudok tą pačią grupę ir balanso datą. Pateik valiutą, vienetus, nuorodas ir eilutes. Atskirk palūkaninę skolą, jos grąžinimo terminus, palūkanų sąlygas ir laisvai naudojamus pinigus. Nuomos įsipareigojimus rodyk atskirai, venk dvigubo skaičiavimo. Tiksliai apibrėžk, kas įtraukiama į grynąją skolą ir kas atimama. Pridėk dokumentuotus grąžinimo ar refinansavimo šaltinius, pažymėk trūkstamus duomenis. Jei šaltinio neatveri, paprašyk jo. Paaiškink rezultatą; iš vienos sumos nespręsk apie mokumą. Įspėk, jei paprasta grynosios skolos metodika netinka sektoriui. Atsakyk užklausos kalba.

Patikra: patikrinkite svarbiausias sumas, terminus ir pinigų apribojimus. Bankams ir draudikams šis paprastas modelis nepakeičia sektoriaus analizės.

P05 / MODELINIS PAVYZDYS

Kiek pinigų iš tiesų galima naudoti?

Vietoje įmonės paieškos į P05 įkelkite mokomąją ištrauką: „Išgalvota grupė X, 2025 m. gruodžio 31 d., mln. EUR: palūkaninė skola 100, iš jos 35 turi būti grąžinti per metus; pinigų 40, iš jų 10 apriboti; nuomos įsipareigojimai 12 neįtraukti į minėtą skolą. Analizuok tik šiuos modelinius duomenis.“

Eilutė	Mln. EUR	Reikšmė
Palūkaninė skola be nuomos	100	Visa suma; jau apima per metus grąžintinus 35.
Per vienus metus grąžintina skola	35	Nurodytos skolos dalis; antrąkart nepridedama.
Visi pinigai	40	Iš jų 10 naudojimas apribotas.
Galimi naudoti pinigai	30	Skaičiavimas: 40 − 10.
Nuomos įsipareigojimai	12	Rodomi atskirai, neįtraukti į skolą.

Du grynosios skolos apibrėžimai

Atėmus visus pinigus: 100 − 40 = 60 mln. EUR. Atėmus tik galimus naudoti pinigus: 100 − 30 = 70 mln. EUR. Abu šio modelio skaičiavimai neapima nuomos įsipareigojimų.

Galimi naudoti 30 mln. EUR yra mažiau nei 35 mln. EUR skola, grąžintina per vienus metus. 5 mln. EUR skirtumas pats savaime neįrodo, kad įmonė negalės mokėti. Per metus ji gali sukaupti papildomų pinigų ar gauti finansavimą, tačiau ištraukoje tai nepatvirtinta.

Toliau reikia patikrinti mokėjimų datas, palūkanas, veiklos pinigų srautus ir refinansavimo sąlygas. Taip pat išsiaiškinkite, kodėl dalies pinigų naudojimas apribotas ir kada apribojimai gali baigtis.

Modelyje nenurodyti būsimi pinigų srautai ar galimos kredito linijos bei jų sąlygos. DI negali pridėti spėjimų ir pateikti jų kaip faktų.

06 / RIZIKOS IR ĮRODYMAI

Išnagrinėkite ir argumentus prieš savo tezę

Susidomėjus įmone lengva labiau pastebėti informaciją, kuri palaiko sprendimą ją pirkti. DI gali sustiprinti šį šališkumą, jei gauna vien teigiamą užklausą. Todėl naudinga analizė tiria ir sąlygas, kuriomis pradinė prielaida nebegaliotų.

Rizikos aprašymas turi paaiškinti veikimo mechanizmą. Bendro teiginio apie konkurenciją nepakanka – reikia nurodyti, ar ji galėtų mažinti kainas, didinti klientų pritraukimo išlaidas ar lėtinti pardavimą. Reguliavimo ginče svarbu, kokiai veiklai jis taikomas ir kokioje stadijoje yra.

Įvestis: įmonės pavadinimas; neprivalomai vienas sakinys, kodėl ji jus domina.

P06 **Rizikos ir kontrargumentai**

Įmonei [pavadinimas] rask naujausią metinę ataskaitą ir vėlesnius oficialius pranešimus. Paaiškink iki penkių pagrįstų rizikų – kas gali įvykti, kaip tai paveiktų veiklą ir kurį rodiklį stebėti. Pateik šaltinius ir datas. Reguliavimo ar teismo ginčui, jei įmanoma, pridėk reguliuotojo ar teismo dokumentą. Atskirk tikrus įvykius nuo galimų pasekmių ir skirtingų šalių teiginių. Jei pateiksiu savo susidomėjimo priežastį, išnagrinėk kontrargumentą. Be įrodymų nenustatinėk tikimybių ar tikėtinos grąžos. Jei negali atverti šaltinio, pranešk ir paprašyk dokumento. Atsakyk užklausos kalba.

Patikra: atverkite svarbiausių rizikų šaltinius. Tai, kad rizika nurodyta ataskaitoje, nereiškia, jog įvykis būtinai įvyks.

Jei augimas priklauso nuo naujų pajėgumų, klauskite apie jų parengimą, biudžetą, panaudojimą ir klientų paklausą. Tai padės persvarstyti pradinę tezę po naujų rezultatų. Įtikinamas kokybinis vertinimas be duomenų nepakeičia tikimybės įvertinimo.

P06 / MODELINIS PAVYZDYS

Nuo rizikos iki konkretaus klausimo

Prie P06 pridėkite: „Išgalvota įmonė X, 2025 m. ataskaita: vienas klientas sudaro 45 % pajamų; 70 % skolos palūkanos kintamos; naujų pajėgumų atidarymas vėlavo šešis mėnesius. Mane domina planuojamas pajėgumų augimas. Mokymuisi analizuok tik šią ištrauką.“

Pateiktas faktas	Galimas poveikis	Ką stebėti
45 % pajamų iš vieno kliento	Sumažėję užsakymai gali smarkiai sumažinti pajamas.	Užsakymai, sutarties trukmė ir nutraukimo sąlygos.
70 % skolos su kintamomis palūkanomis	Palūkanų augimas gali padidinti išlaidas.	Palūkanų norma, apsidraudimas ir perskaičiavimo datos.
Nauji pajėgumai vėluoja šešis mėnesius	Plėtros pajamos gali atsirasti vėliau.	Nauja data, biudžetas ir faktinis paleidimas.

Kontrargumentas dėl tikėtino augimo

Atidėtas startas gali nukelti naujų pajėgumų naudą. Reikia tikrinti, ar pasikeitė biudžetas ar klientų paklausa. Ištraukoje nepranešama apie prarastą klientą ar būsimą palūkanų padidėjimą.

45 % reiškia pajamų dalį, o ne tikimybę prarasti klientą. Taip pat vėlavimas neapibrėžia galutinio projekto nuostolio. Lentelėje atskirti pateikti faktai nuo sąlyginių pasekmių ir pažymėti papildomai reikalingi duomenys.

Analizuodami tikrą įmonę tikrinkite dokumentus ir pasirinkite konkrečius rodiklius stebėsenai. P12 prie jų grįš po naujų rezultatų. Išnagrinėję vienos įmonės, įvertinkite ir bendrą jų riziką portfelyje.

07 / PORTFELIO SVORIAI

Skaičiuokite pagal dabartinę pozicijų vertę

Pozicijos svoris – jos dabartinės vertės dalis pasirinktame portfelyje. 2 500 EUR pozicijos 10 000 EUR portfelyje svoris yra 25 %. Naudokite dabartines rinkos vertes, o ne pradines pirkimo sumas. Skirtingomis valiutomis įvertintas pozicijas pirmiausia perskaičiuokite į vieną valiutą tą pačią dieną.

Taip pat nurodykite skaičiavimo apimtį. Visam portfeliui įtraukite pinigus ir kitą jam priklausantį turtą. Jei nagrinėjate tik akcijų dalį, taip ir pažymėkite. Tas pats procentinis svoris skirtingoje apimtyje gali reikšti skirtingą sumą.

Įvestis: investicijų sąrašas, dabartinės vertės, valiutos ir data; prireikus grynieji.

P07 **Apskaičiuokite ir patikrinkite svorius**

Iš sąrašo [investicija, dabartinė vertė, valiuta, data] apskaičiuok bendrą vertę ir procentinius svorius. Pirmiausia patikrink, ar tai visas portfelis, ar tik jo dalis ir ar įtraukti grynieji. Sužinok, ar pozicijos visiškai apmokėtos be paskolos ar sverto. Duomenys turi būti tos pačios dienos. Skirtingoms valiutoms paprašyk bazinės valiutos ir patikrink kursus su datomis bei šaltiniais. Jei negali, paprašyk jau perskaičiuotų verčių. Parodyk formulę, bendrą vertę ir svorius. Patikrink sumą prieš apvalinimą ir paaiškink skirtumą po jo. Nepainiok pirkimo kainos ar CFD maržos su akcijų verte. Paprašyk trūkstamų duomenų. Atsakyk užklausos kalba.

Patikra: lyginkite sumą pagal tą pačią sąskaitos apimtį. CFD ar skolintam finansavimui paprasto akcijų svorių modelio nepakanka.

Pamatinis valiutos kursas gali nežymiai skirtis nuo paslaugų teikėjo vertinimo. Pirmiausia tikrinkite datą, laiką ir kursą. Šiam skaičiavimui nereikia viso asmeninės sąskaitos išrašo.

P07 / BENDRAS PORTFELIO MODELIS

Šešios pozicijos už 10 000 EUR

Į P07 įveskite pateiktas vertes ir pridėkite: „2026 m. spalio 1 d. modelis yra visas mokomasis portfelis, sudarytas iš visiškai apmokėtų akcijų be skolinto finansavimo. Grynųjų nėra. Visos dabartinės vertės tą pačią dieną perskaičiuotos į EUR.“

Pozicija	Vertė EUR	Svoris
A	2 500	25 %
B	2 000	20 %
C	1 500	15 %
D	1 500	15 %
E	1 500	15 %
F	1 000	10 %
Iš viso	10 000	100 %

Kontrolinis skaičiavimas

Svoris = pozicijos vertė / portfelio vertė × 100. Pozicijai A: 2 500 / 10 000 × 100 = 25 %. Dabartinių verčių suma yra 10 000 EUR, o svorių suma – 100 %.

Ketvirtadalis modelio vertės investuota į įmonę A. Tačiau šis skaičius neparodo, kiek jos rizikų sutampa su kitomis pozicijomis. Reikia duomenų apie sektorius, veiklą ir kitus ryšius.

Savo sąraše pirmiausia išsiaiškinkite trūkstamus grynuosius, skirtingas datas ir neperskaičiuotas valiutas. Tik tada prasminga vertinti koncentraciją ir scenarijus. Tą patį modelį naudosime P08–P10, kad skaičiavimus būtų galima tarpusavyje tikrinti.

Pozicijos A–F reiškia išgalvotas įmones. Sumos, svoriai ir tolesnės kategorijos – autorių nustatyti modelio duomenys, ne rekomenduojamas kapitalo paskirstymas.

08 / KONCENTRACIJA

Ieškokite bendrų rizikos šaltinių

Kelios įmonės gali panašiai reaguoti į tą patį sektoriaus ar ekonomikos pokytį. Todėl portfelyje tikrinkite atskirų pozicijų ir grupių dydį. Investicijų paskirstymas tarp skirtingų rizikos šaltinių vadinamas diversifikacija, tačiau jis nepanaikina visos rinkos nuosmukio. [5]

Grupavimas pagal sektorių, būstinę ir valiutą leidžia skirtingai pažvelgti į tas pačias investicijas. Grupės gali persidengti. Fondams taip pat reikia patikrinti jų turimus aktyvus, kad būtų pastebėtos tiesiogiai ir per fondą turimos akcijos.

Įvestis: investicijų pavadinimai, dabartinės vertės viena valiuta arba svoriai, bendra data ir apimtis.

P08 **Koncentracija ir persidengimai**

Išnagrinėk portfelio sudėtį [sąrašas]. Pirmiausia patikrink jo apimtį, įskaitant grynuosius, ir bendrą datą. Naudok vertes viena valiuta arba svorius, kurių suma 100 %; jei sąrašas neišsamus, paprašyk papildymų. Apskaičiuok svorius ir trijų didžiausių pozicijų dalį. Oficialiose ataskaitose rask sektorius ir būstines, nurodyk klasifikaciją, nuorodas ir neaiškumus. Fondams rask turimų aktyvų sąrašą su data ir tikrink persidengimus. Jei prieinama tik dalis sąrašo, rezultatą pažymėk neišsamiu. Jei kategorija nežinoma, jos neišgalvok ir persidengiančių grupių nesumuok. Išgalvotam modeliui naudok tik pateiktas kategorijas. Atsakyk užklausos kalba.

Patikra: patikrinkite didžiausių pozicijų klasifikaciją. Vien dešimties didžiausių fondo pozicijų nepakanka visiems persidengimams apskaičiuoti.

Net dvi skirtingos sektorių kategorijos nebūtinai reiškia nepriklausomą riziką. Įmonės gali turėti tuos pačius klientus, tiekėjus ar jautrumą palūkanų normoms. Skaičių apžvalga – tik pradžia tokiems ryšiams tirti.

P08 / MODELINIS PAVYZDYS

Technologijoms tenka 60 % portfelio

Į P08 įkelkite visą lentelės modelį. Svoriai nurodyti 2026 m. spalio 1 d. ir paimti iš P07 verčių eurais. Tai visas mokomasis portfelis be grynųjų, fondų ar sverto. Sektoriai ir būstinės pateikti – DI neturi ieškoti jų kaip tikrų įmonių.

Pozicija	Sektorius	Būstinė	Valiuta[1]	Svoris
A	Technologijos	JAV	USD	25 %
B	Technologijos	JAV	USD	20 %
C	Technologijos	Nyderlandai	EUR	15 %
D	Sveikatos priežiūra	Šveicarija	CHF	15 %
E	Būtinosios vartojimo prekės	JAV	USD	15 %
F	Energetika	Norvegija	NOK	10 %

[1] Prekybos valiuta. Sektoriai – autorių nustatytos modelio kategorijos; šiame stulpelyje nurodytos valiutos nekeičia jau apskaičiuotų svorių eurais.

Technologijų pozicijos A + B + C sudaro 60 %. JAV būstines turinčios įmonės A + B + E taip pat sudaro 60 %. Grupės persidengia pozicijose A ir B, todėl jų negalima sudėti iki 120 %. Būstinės vieta taip pat neparodo, kur įmonė uždirba visas pajamas.

Trys didžiausios pozicijos kartu sudaro 60 %. Prie A ir B galima pridėti C, D arba E, nes kiekviena turi po 15 % ir dalijasi trečiąja vieta. Tokią koncentraciją reikia palyginti su savo planu.

09 / VALIUTOS IR REGIONAI

Prekybos valiuta neatskleidžia visos rizikos

Vertinant turtą eurais, užsienio akcijos rezultatas priklauso ir nuo kainos, ir nuo valiutos kurso. Jei akcijos kaina USD nekinta, bet vieno dolerio vertė eurais sumažėja 10 %, pozicijos vertė eurais prieš išlaidas irgi krinta 10 %. Valiutos pokytis rezultatą gali ir pagerinti. [7]

Įmonė taip pat parduoda, perka ir skolinasi skirtingomis valiutomis. Šio poveikio negalima nustatyti vien pagal prekybos valiutą ar būstinę. Tos pačios akcijos pirkimas biržoje, kur ji kotiruojama eurais, savaime nepašalina įmonės ekonominės valiutos rizikos.

Įvestis: investicijos, vertės ar svoriai, data, prekybos valiutos ir bazinė valiuta.

P09 **Valiutų ir geografijos ryšiai**

Savo turtą vertinu [valiuta]. Mano investicijos: [pavadinimai, vertės arba svoriai, data, prekybos valiutos]. Pirmiausia patikrink portfelio apimtį. Naudok svorius, kurių suma 100 %, arba vertes ta pačia bazine valiuta ir data. Jei sumos skirtingomis valiutomis, patikrink kursus ir perskaičiavimą su šaltiniais; jei negali, paprašyk perskaičiuotų verčių. Jei neaiški birža ar akcijų klasė, pirmiausia nustatyk priemonę. Oficialiose ataskaitose rask būstinę, ataskaitų valiutą ir pajamų regionus. Pateik laikotarpius, nuorodas ir trūkstamus duomenis. Apskaičiuok svorius pagal prekybos valiutą ir paaiškink, kodėl tai nėra visa valiutos rizika. Neišgalvok pajamų, išlaidų ar apsidraudimo dalių. Jei šaltinis neprieinamas, paprašyk dokumento. Atsakyk užklausos kalba.

Patikra: USD prekiaujamų pozicijų svoris nėra jų įmonių doleriais uždirbamų pajamų dalis.

Akcijos kainos ir valiutos kurso pokyčių bendras poveikis apskaičiuojamas dauginant jų koeficientus. Akcijai pabrangus 10 %, o valiutai nuvertėjus 10 %, grąža yra 1,10 × 0,90 − 1 = −1 %. Į modelį neįtraukti dividendai, išlaidos ir mokesčiai.

P09 / MODELINIS PAVYZDYS

Ką parodo valiutų apžvalga

Į P09 įkelkite P08 modelį ir pridėkite: „Bazinė valiuta yra EUR. Svoriai 2026 m. spalio 1 d. perskaičiuoti į EUR ir sudaro visą mokomąjį portfelį be grynųjų ar sverto. Įmonės išgalvotos; naudok nurodytas prekybos valiutas ir būstines. Nežinomų duomenų neišgalvok.“

Prekybos valiuta	Pozicijos	Vertės dalis
USD	A + B + E	60 %
EUR	C	15 %
CHF	D	15 %
NOK	F	10 %
Iš viso	A–F	100 %

Šiame modelyje nežinome ataskaitų valiutų, pajamų ir išlaidų suskirstymo ar apsidraudimo nuo valiutų rizikos būdo. To negalima nustatyti iš būstinės ar prekybos valiutos. 60 % dalis USD pateikia tik pirmą portfelio vaizdą.

Sąlyginis valiutos scenarijus

Tarkime, akcijų kainos jų prekybos valiutomis nesikeičia, portfelis neapdraustas nuo valiutų kursų svyravimo, o JAV dolerio vertė eurais sumažėja 10 %. Kitų valiutų kursai euro atžvilgiu nesikeičia. Portfelio vertė sumažėja 6 % (60 % × 10 %), arba 600 EUR, ir lieka 9 400 EUR. Į skaičiavimą neįtraukti sandoriai, dividendai, išlaidos ir mokesčiai.

Scenarijus izoliuoja valiutos pokytį ir jo tikimybės nenustato. Iš tiesų kartu gali keistis kelių valiutų kursai ir akcijų kainos. Įmonė gali reaguoti kainomis, išlaidomis ar apsidraudimu, ko šis paprastas skaičiavimas neapima.

Tikroms investicijoms paprašykite atitinkamų finansinių ataskaitų paaiškinimų. Jei suskirstymas neskelbiamas, pažymėkite jį kaip nežinomą. Skaičių tikslumas neturi slėpti duomenų spragų.

10 / SCENARIJAI

Perskaičiuokite nuosmukio poveikį eurais

Scenarijus parodo, kas įvyktų esant nustatytoms sąlygoms. Jo tikslas – pokytį paversti konkrečia suma ir palyginti ją su investuotojo poreikiais. Tikimybė ar nuosmukio data nenustatoma.

P08 modelio sąlyga	Bendras pokytis	Vertė po pokyčio
A, B ir C krinta 20 %; kitos nekinta	−12 %	8 800 EUR
Visos šešios pozicijos krinta 20 %	−20 %	8 000 EUR
Tik A krinta 40 %; kitos nekinta	−10 %	9 000 EUR

Pradinė vertė 10 000 EUR. Prielaidos: kursai nekinta, nėra sandorių, dividendų, išlaidų ar mokesčių. Pirmasis scenarijus: 60 % × (−20 %) = −12 %. Trečiasis: 25 % × (−40 %) = −10 %.

Įvestis: dabartinės vertės viena valiuta tą pačią dieną, apimtis ir pozicijų rūšys.

P10 **Scenarijus su patikrinamu skaičiavimu**

Pozicijų vertės: [sąrašas, valiuta, data]. Pirmiausia patikrink, ar tai visas portfelis, ar tik akcijų dalis, ir ar akcijos visiškai apmokėtos be sverto. Jei neaišku, paprašyk duomenų. Apskaičiuok kiekvienos akcijų pozicijos 20 % nuosmukį. Grynuosius ir kitą turtą į viso portfelio rezultatą įtrauk tik nustačius aiškų scenarijų; jei prielaidų trūksta, paklausk. Parodyk nuostolį ir likusią vertę pagal pozicijas ir visą apibrėžtą apimtį. Tarkime, kad kursai nekinta, nėra sandorių, dividendų, išlaidų ar mokesčių. Paaiškink formules. Pažymėk, kad scenarijaus tikimybė nenustatyta, ir pasiūlyk apskaičiuoti kitą variantą. Atsakyk užklausos kalba.

Patikra: rezultato apimtis turi atitikti įvestis. Vien akcijų dalies procentinis nuosmukis nebūtinai reiškia tokį viso portfelio nuosmukį.

P10 / MODELINIS PAVYZDYS

20 % nuosmukis reiškia 2 000 EUR nuostolį

Į P10 perkelkite visas šešias P07 vertes. Patvirtinkite, kad tai visas 2026 m. spalio 1 d. eurais įvertintas mokomasis portfelis be paskolos ar grynųjų. Kiekvienai pozicijai nukritus 20 %, gaunama:

Pozicija	Dabar / EUR	Nuostolis / EUR	Lieka / EUR
A	2 500	500	2 000
B	2 000	400	1 600
C	1 500	300	1 200
D	1 500	300	1 200
E	1 500	300	1 200
F	1 000	200	800
Iš viso	10 000	2 000	8 000

Nuostolis = 10 000 × 0,20 = 2 000 EUR. Lieka = 10 000 − 2 000 = 8 000 EUR. Kursai nekinta, be sandorių, dividendų, išlaidų ar mokesčių. Scenarijaus tikimybė nenustatyta.

Palyginkite rezultatą su pinigų paskirtimi

Jei po metų iš šio portfelio reikėtų 9 000 EUR, po nurodyto nuosmukio trūktų 1 000 EUR. Tai grąžina mus prie horizonto ir rezervo iš P01. Prieš sudarant portfelį reikia žinoti, ar toks trūkumas pakenktų planuojamoms išlaidoms ir ar turėtumėte kitą finansavimo šaltinį.

Jei portfelyje yra ir grynųjų

Jei akcijų vertė 10 000 EUR, o grynųjų 2 000 EUR, visas portfelis vertas 12 000 EUR. Akcijoms kritus 20 %, o gryniesiems nepakitus, nuostolis yra 2 000 EUR arba apie 16,7 % viso portfelio. Akcijų dalis vis tiek sumažėja 20 %.

Scenarijus nerodo didžiausio galimo nuostolio. Kritimas gali būti didesnis ir labai nevienodas tarp įmonių. Toliau galima palyginti 10 % ir 30 % kritimus arba vienu metu besikeičiančias kainas ir valiutų kursus.

11 / IŠLAIDOS

Sužinokite, kas mažina investicijos rezultatą

Išlaidų gali atsirasti perkant, parduodant, keičiant valiutą ar laikant investiciją. Periodiniai mokesčiai kaupiasi laikui bėgant, o sandorių mokesčiai paprastai didėja, kai prekiaujama dažniau. Fondų dalis išlaidų tiesiogiai atsispindi turto vertėje. [8]

Spredas – tuo pačiu metu siūlomų pirkimo ir pardavimo kainų skirtumas, t. y. kaina, už kurią galima pirkti, ir kaina, už kurią galima parduoti. Tai ne skirtumas tarp šiandieninio pirkimo ir pardavimo po metų. Jo poveikis jau įtrauktas į faktines sandorių įvykdymo kainas. [12]

CFD atveju taip pat tikrinkite galimas vienos nakties finansavimo išlaidas, maržos ir pozicijų uždarymo taisykles. Akcijos nuosavybės ir su ja susieto CFD išlaidos gali labai skirtis. Todėl pirmiausia nustatykite priemonę ir paslaugų teikėją. [9] [13]

Įvestis: priemonė, paslaugų teikėjas (konkreti įmonė), kliento šalis ir sąskaitos tipas; jei yra, oficialus kainynas.

P11 **Konkrečios priemonės išlaidos**

Noriu suprasti [pavadinimas arba ISIN] išlaidas pas teikėją [įmonė]. Turiu [sąskaitos tipas] sąskaitą kaip klientas iš [šalis]. Pirmiausia nustatyk, ar tai akcija, fondo vienetas, ar CFD. Rask šiai sąskaitai galiojantį oficialų kainyną su nuoroda ir data; jei jo nėra, paprašyk dokumento. Sužinok sumą, sąskaitos ir sandorio valiutas, sandorių skaičių ir laikymo trukmę. Paaiškink pirkimo, pardavimo, spredo, konvertavimo ir periodines išlaidas. Atskirk orientacines ir faktines sandorio kainas. Fondams atskirk fondo išlaidas nuo paslaugų mokesčių ir nieko neskaičiuok du kartus. Skaičiuok tik patikrinamas eilutes, nežinomų sumų nelaikyk nuliu. Be patvirtintų taisyklių neskaičiuok mokesčių valstybei. Atsakyk užklausos kalba.

Patikra: patikrinkite, ar kainyną paskelbė paslaugų teikėjas ir ar jis galioja jūsų sąskaitai. Įsitikinkite, kad išlaidos dar nėra įtrauktos į kainą ar fondo vertę.

P11 / MODELINIS PAVYZDYS

Žinomi mokesčiai iš viso – 20 EUR

Mokymuisi naudokite išgalvotą kainyną X: 0,1 % už sandorį, mažiausiai 2 EUR; saugojimo mokestis 0,2 % per metus nuo vidutinės vertės. Tai visiškai apmokėta akcija EUR ir sąskaita EUR. Pavyzdinis kainynas galioja nuo 2026 m. spalio 1 d. ir nepriklauso tikram teikėjui.

Numatykite vieną pirkimą, vienerius laikymo metus ir vieną pardavimą. Kiekvieno sandorio įvykdymo vertė be atskirų mokesčių – 5 000 EUR; vidutinė laikoma vertė taip pat 5 000 EUR. Spredas atskirai nepateiktas.

Eilutė	Skaičiavimas arba sąlyga	Rezultatas
Pirkimas	5 000 × 0,1 % = 5 EUR, daugiau nei 2 EUR minimumas.	5 EUR
Pardavimas	Tas pats skaičiavimas, kai sandorio vertė 5 000 EUR.	5 EUR
Metinis saugojimas	5 000 × 0,2 %	10 EUR
Valiutos keitimas	Sąskaita ir sandoris EUR.	Netaikoma
Spredas	Įtrauktas į sandorio kainas; atskiram skaičiavimui trūksta duomenų.	Nežinoma
Visi atskiri mokesčiai	5 + 5 + 10	20 EUR

Kaip interpretuoti rezultatą

Žinomi atskiri mokesčiai sudaro 20 / 5 000 × 100 = 0,4 % modelinės sumos. Lyginant tikrus pirkimo ir pardavimo pinigų srautus, spredas antrąkart nepridedamas. Norint atskirai nustatyti jo poveikį, trūksta pamatinių kotiruočių.

Lentelė nėra išsamus visų ekonominių išlaidų sąrašas. Nežinomas spredas ar kiti nepateikti mokesčiai nelaikomi nuliu. Mokesčiai valstybei neskaičiuojami. Tikrai sąskaitai palyginkite kainyną su prieš sandorį pateiktais kaštais ir sandorio įvykdymo patvirtinimu.

12 / NUOLATINĖ PRIEŽIŪRA

Stebėkite įmonės rezultatus ir portfelio taisykles

Po pirkimo keičiasi ir įmonės veikla, ir investicijos svoris. Jei mūsų modelyje tik A pakyla 20 %, jos vertė padidėja nuo 2 500 iki 3 000 EUR, o visas portfelis – iki 10 500 EUR. A svoris tampa apie 28,6 %. Taigi koncentracija gali padidėti ir be naujo pirkimo.

Portfelio balansavimas reiškia koregavimą pagal iš anksto pasirinktą paskirstymą. Tam galima sudaryti sandorius arba kitaip nukreipti naujus įnašus. Priimdami sprendimą atsižvelkite į išlaidas ir galimas mokestines pasekmes. [5] Peržiūros taisykles užsirašykite iš anksto ir persvarstykite pasikeitus savo finansinei padėčiai.

Įvestis: įmonės pavadinimas; svoriams tikrinti taip pat dabartinės vertės ir jūsų taisyklės.

P12 **Pokyčių ir neatsakytų klausimų peržiūra**

Įmonei [pavadinimas] rask naujausius oficialius rezultatus ir palyginamą ankstesnį laikotarpį. Kiekvieną ketvirtį palygink su tuo pačiu ketvirčiu prieš metus. Apibendrink pajamas, pelną, pinigų srautus ir skolą. Prie kiekvieno skaičiaus nurodyk, ar jis yra atskiro ketvirčio, nuo metų pradžios sukaupto laikotarpio, ar likutis konkrečią dieną. Neklaidink sukaupto srauto pateikdamas jį kaip vieno ketvirčio. Ketvirčio sumą išvesk tik iš palyginamų sukauptų reikšmių ir parodyk būdą. Nurodyk šaltinius, datas ir ataskaitų pokyčius. Jei dokumentas neprieinamas, paprašyk jo. Pateik iki penkių tolesnių klausimų. Svorius skaičiuok tik iš pateiktų dabartinių verčių viena valiuta, viena data ir apibrėžta apimtimi; su taisyklėmis lygink tik jei jas pateiksiu. Neteik automatinio pavedimo sudaryti sandorį. Atsakyk užklausos kalba.

Patikra: atskirkite apskaitos pateikimo pokyčius nuo verslo rezultatų pokyčių. Balanso sumos lyginamos konkrečiomis dienomis, o pajamos ir pinigų srautai – per laikotarpius.

P12 / ISTORINIS PAVYZDYS

Kaip per metus pasikeitė „Microsoft“ rezultatai?

Į P12 įrašykite „Microsoft“ ir sąlygą: „Mokymuisi palygink visus 2025 ir 2024 finansinius metus, naudodamas 2025 m. ataskaitą. Savo portfelio duomenų neteikiu.“ Toliau pateiktos konsoliduotos sumos milijonais USD. [1]

Rodiklis	2024	2025	Pokytis
Pajamos	245 122	281 724	+14,9 %
Grynasis pelnas	88 136	101 832	+15,5 %
Veiklos pinigų srautas	118 548	136 162	+14,9 %
Skolos balansinė vertė be nuomos įsipareigojimų	51 630	43 151	−16,4 %

Finansiniai metai baigiasi birželio 30 d.; skola – kiekvienų metų birželio 30 d. likutis. Skola = trumpalaikė skola + per metus grąžintina ilgalaikės skolos dalis + ilgalaikė skola. 2024 m.: 6 693 + 2 249 + 42 688 = 51 630. 2025 m.: 0 + 2 999 + 40 152 = 43 151.

Pajamos, pelnas ir veiklos pinigų srautas augo, o taip apibrėžta skola mažėjo. Tai konkreti skolos balansinė vertė, o ne visi įsipareigojimai. Lygindami segmentus naudokite palyginamus 2025 m. ataskaitos duomenis, atspindinčius pakitusią segmentų struktūrą. Be portfelio įvesties svoriai neskaičiuojami.

Klausimai tolesnei analizei

Kodėl piniginės investicijos augo greičiau už veiklos pinigų srautą? Kas paaiškina skolos sumažėjimą? Kokie įsipareigojimai nepatenka į taikytą apibrėžimą? Kas pasikeitė vėlesniais paskelbtais laikotarpiais?

Rezultatų augimą ir mažesnę skolą reikia vertinti kartu su investicijų poreikiu ir akcijos kaina. Istorinė metinė lentelė nėra naujausias ketvirtis ar išsamus dabartinis įmonės vaizdas.

Šaltinis [1]: Income Statements; Cash Flows Statements; Balance Sheets; Note 10 – Debt; Operating Segments. Procentiniai pokyčiai ir skolos sumos – autorių skaičiavimai.

PRAKTINIS TAIKYMAS

Susiekite išvadas su savo planu

Jei dar neturite investavimo plano, pradėkite nuo P01. Konkrečiai įmonei tęskite P02–P06. Užsirašykite datą, pagrindinius skaičius, šaltinius ir neatsakytus klausimus. Juos susiekite su P07–P11 portfelio patikromis ir nuspręskite, prie ko grįšite P12.

Mokomojo modelio išvada	Ką apsvarstyti toliau
10 metų horizontas; pradžioje 10 000 EUR ir kas mėnesį 200 EUR.	Patikrinkite pinigų paskirtį, galimus išėmimus ir įnašų prieinamumą pasikeitus pajamoms.
Portfeliui valdyti galima skirti apie vieną valandą per mėnesį.	Įvertinkite, ar galėsite reguliariai stebėti pasirinktą įmonių ar kitų priemonių skaičių.
Technologijos sudaro 60 % mokomojo modelio.	Ištirkite bendrą riziką ir palyginkite koncentraciją su savo ribomis.
Visoms akcijoms kritus 20 %, nuostolis siekia 2 000 EUR.	Įvertinkite finansinį ir asmeninį nuostolio poveikį, pridėkite didesnius ar sudėtinius scenarijus.
Išlaidos ir įmonių rezultatai keičiasi.	Užfiksuokite šaltinius ir kitos peržiūros datą; atnaujinkite duomenis prieš sprendimą.

Šios išvados savaime nenustato tinkamo paskirstymo ar konkretaus sandorio. Mokomajame pokalbyje reakcija į nuostolį liko neaiški, o rezervas buvo tik apskaičiuotas. Prieš pasirenkant investicijas reikia patikslinti būtent šiuos klausimus.

Ką turėtų apimti jūsų darbo užrašai

Užrašykite tikslą ir horizontą, pasirinktas priemones ir jų paskirtį, portfelio apimtį, vertinimo datą, pagrindines rizikas, išlaidas ir peržiūros taisykles. Prie kiekvieno svarbaus teiginio išsaugokite šaltinį. Jei skaičiaus trūksta ar jis neaiškus, sprendimą galite atidėti ir gauti informaciją.

DI gali parengti tokio įrašo juodraštį. Pats investuotojas įvertina savo poreikius bei finansines galimybes ir priima galutinį sprendimą.

METODIKA IR APIMTIS

Ką rodo pavyzdžiai ir kokios jų ribos

Šaltiniai ir istoriniai laikotarpiai

Studijoje naudojami „Microsoft“ ir „Alphabet“ atvejai, nes šių įmonių viešos finansinės ataskaitos išsamios. Pasirinkimas nėra reprezentatyvi rinkos imtis ar rekomenduojamų investicijų sąrašas. Įmonių pavyzdžiai sąmoningai istoriniai, kad metodą būtų galima atkartoti.

„Microsoft“ duomenys paimti iš 2025 m. metinės ataskaitos, „Alphabet“ – iš ketvirtojo ketvirčio ir visų 2025 m. rezultatų pranešimo. Jie neapibūdina visų iki paskelbimo dienos žinomų pokyčių. Aktualiai analizei reikia naujesnių ataskaitų, pranešimų, segmentų pakeitimų ir rinkos kainų.

Skaičiavimai ir prielaidos

Metinis pokytis = (nauja vertė / ankstesnė vertė − 1) × 100. Kai pradinė vertė lygi nuliui, formulė netinka; neigiama pradinė vertė reikalauja atskiro aiškinimo. Procentai paprastai apvalinami iki vienos dešimtosios. Sumos tikrinamos iš nesuapvalintų verčių.

FCF pavyzdžiuose – veiklos pinigų srautas, atėmus išmokas ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti. Portfelį sudaro išgalvotos įmonės. Scenarijų rezultatai gaunami iš nurodytų svorių ir pokyčių; tikimybės nevertinamos, istorinės koreliacijos nenaudojamos. Lentelių skaičiavimai patikrinti pagal pateiktas įvestis.

Pavyzdiniai atsakymai ir aktualumas

Pavyzdinius atsakymus autoriai parengė kaip norimo rezultato iliustracijas. Studijoje nėra eksperimentinio DI modelių palyginimo, laiko tyrimo ar investicinių rezultatų testo. Net teisingai suformuluota užklausa negarantuoja teisingo atsakymo. Šaltiniai ir nuorodos tikrinti 2026 m. lapkričio 17 d.

Švietimo tikslas

Ši medžiaga nėra individuali investavimo konsultacija ar rekomendacija pirkti, laikyti arba parduoti konkrečią priemonę. Investicijos gali prarasti vertę. Istoriniai duomenys ir modeliniai scenarijai negarantuoja būsimų rezultatų. Mokesčiai priklauso nuo asmens aplinkybių ir šioje studijoje nenagrinėjami.

SĄVOKŲ ŽODYNAS / ĮMONIŲ DUOMENYS

Finansinių ataskaitų sąvokos

Sąvoka	Reikšmė šioje studijoje
Finansiniai metai	Įmonės apskaitiniai metai; nebūtinai baigiasi gruodžio 31 d.
Konsoliduotos ataskaitos	Visos grupės ataskaitos, pašalinus grupės vidaus sandorius.
Pajamos	Per laikotarpį apskaityta parduotų prekių ir paslaugų vertė.
Grynasis pelnas	Apskaitinis rezultatas atėmus sąnaudas ir mokesčius. Jis gali skirtis nuo pinigų srauto.
Veiklos pinigų srautas	Pagrindinės veiklos pinigų įplaukos ir išmokos.
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	Pinigai ir labai likvidūs trumpalaikiai aktyvai pagal ataskaitų apibrėžimą.
Laisvasis pinigų srautas (FCF)	Papildomas rodiklis. Šioje studijoje jis lygus pagrindinės veiklos pinigų srautui, atėmus išmokas ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti.
Non-GAAP	Papildomas rodiklis už standartinių JAV GAAP taisyklių ribų. Tikrinkite jo apibrėžimą.
Sumažintas vienai akcijai tenkantis pelnas (EPS)	Vienos akcijos pelnas, atsižvelgiant į galimas naujas akcijas, jei jos mažintų rodiklį.
P/E	Akcijos kaina, padalyta iš vienai akcijai tenkančio pelno per nurodytą laikotarpį.
TTM	Paskutiniai dvylika mėnesių; nebūtinai paskutiniai užbaigti finansiniai metai.
Akcijų skaidymas	Akcijų skaičiaus ir vienos akcijos kainos pokytis savaime nesukuriant vertės.
Grynoji skola	Skola atėmus aiškiai apibrėžtas pinigines eilutes. Apibrėžimai gali skirtis.
Nuoma	Sutartinis turto naudojimas už mokėjimus; gali sukurti apskaitinį įsipareigojimą.

Konkrečiai įmonei svarbiausi yra jos finansinėse ataskaitose pateikti apibrėžimai ir apskaitos politika. Šis žodynas yra trumpa pagalba, o ne išsamus apskaitos žinynas.

SĄVOKŲ ŽODYNAS / PORTFELIS

Investavimo sąvokos

Sąvoka	Reikšmė šioje studijoje
Akcija	Vertybinis popierius, suteikiantis dalį įmonės nuosavybės.
ETF	Biržoje prekiaujamas fondas, kurio kryptis ir strategija lemia rizikas.
CFD	Išvestinė sutartis pagal bazinio turto kainą, nesuteikianti akcijos nuosavybės.
ISIN	Tarptautinis konkretaus vertybinio popieriaus identifikatorius.
Turto alokacija	Kapitalo paskirstymas tarp turto klasių.
Pozicijos svoris	Pozicijos dabartinės rinkos vertės dalis bendroje nagrinėjamo portfelio vertėje.
Diversifikacija	Investicijų paskirstymas tarp skirtingų rizikos šaltinių; nepašalina visos nuostolio rizikos.
Koncentracija	Didelė vertės dalis vienoje pozicijoje ar bendrame rizikos šaltinyje.
Ekspozicija	Investicijos jautrumas konkrečiam turtui ar rizikos veiksniui.
Finansinis svertas	Rinkos ekspozicija, didesnė už investuotas nuosavas lėšas; didina procentinius svyravimus.
Prekybos marža	Atvirai pozicijai įmokėtas užstatas, ne visa rinkos ekspozicija.
Spredas	Vienu metu pateikiamų pirkimo ir pardavimo kainų skirtumas.
Bazinė valiuta	Valiuta, kuria investuotojas vertina ir lygina turtą.
Portfelio balansavimas	Portfelio koregavimas pagal anksčiau pasirinktą paskirstymą.
Kintamumas	Vertės svyravimų matas; neapima visų rizikos rūšių.
Scenarijus	Pateiktų sąlygų poveikio skaičiavimas; pats nenustato jų tikimybės.

UŽKLAUSŲ RODYKLĖ

Grįžkite prie šiuo metu sprendžiamos užduoties

Spustelėkite eilutę ir atverkite užklausą. Pavyzdinis atsakymas pateikiamas iškart po jos. Kartodami istorinį ar modelinį pratimą, pridėkite ir jo įvade nurodytas sąlygas.

P01 / Investavimo planas 06
P02 / Įmonės veikla 09
P03 / Finansinės ataskaitos ir skaičiavimai 11
P04 / Vertinimas pagal P/E 14
P05 / Skola ir galimi naudoti pinigai 16
P06 / Rizikos ir kontrargumentai 18
P07 / Portfelio vertė ir svoriai 20
P08 / Koncentracija ir persidengimai 22
P09 / Valiutos ir geografiniai veiksniai 24
P10 / Sąlyginiai scenarijai 26
P11 / Konkrečios priemonės išlaidos 28
P12 / Pokyčiai ir nuolatinė priežiūra 30

Prieš naudodami rezultatą

Patikrinkite šaltinį, laikotarpį, valiutą ir matavimo vienetą. Įsitikinkite, kad skaičiavimo apimtis ir prielaidos aiškūs. Atskirkite patvirtintus faktus nuo nuomonės, modelio ar nežinomų duomenų.

Kartodami metodą kitai įmonei pakeiskite visas susijusias įvestis. Pavyzdžio kontrolinė reikšmė galioja tik jam. Prieš priimdami aktualų sprendimą raskite naujausius duomenis.

ŠALTINIAI / 1 IŠ 3

Šaltinių sąrašas

[1] Microsoft

Annual Report 2025

Pelno (nuostolių), balanso ir pinigų srautų ataskaitos, segmentai, Note 2 – Earnings Per Share ir Note 10 – Debt. Finansiniai metai, pasibaigę 2023, 2024 ir 2025 m. birželio 30 d.

https://www.microsoft.com/investor/reports/ar25/index.html

[2] Alphabet

Fourth Quarter and Fiscal Year 2025 Results

Paskelbta 2026 m. vasario 4 d. Consolidated Statements of Cash Flows, 6 p.; FCF suderinimas, 8 p. 2024 ir 2025 kalendoriniai metai. Naudotos lentelės pažymėtos kaip neauditutos.

https://s206.q4cdn.com/479360582/files/doc_financials/2025/q4/2025q4-alphabet-earnings-release.pdf

[3] Financial Conduct Authority

Using AI for investment research

Paskelbta 2025 m. gruodžio 18 d.; atnaujinta 2026 m. liepos 30 d. DI naudojimas, galimos klaidos ir investicinės informacijos tikrinimas.

https://www.fca.org.uk/investsmart/using-ai-investment-research

[4] European Securities and Markets Authority

Using Artificial Intelligence for Investing: What you should consider

2025 m. kovas. Perspėjimas apie DI įrankių ribotumus, informacijos kokybę ir asmeninių bei finansinių duomenų apsaugą.

https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2025-03/ESMA_Warning_on_the_use_of_AI_-_EN.pdf

[5] Investor.gov / U.S. Securities and Exchange Commission

Asset Allocation and Diversification

Investavimo horizonto, rizikos, turto paskirstymo, diversifikacijos ir balansavimo ryšys. Bendrieji švietimo principai.

https://www.investor.gov/introduction-investing/getting-started/asset-allocation

Nuorodos tikrintos 2026 m. lapkričio 17 d. Sunumeruotos citatos tekste veda į šaltinius; pavadinimai ir URL yra paspaudžiami.

ŠALTINIAI / 2 IŠ 3

Šaltinių sąrašo tęsinys

[6] U.S. Securities and Exchange Commission

Beginners' Guide to Financial Statements

Pagrindinė finansinių ataskaitų struktūra ir pasirinktų rodiklių paaiškinimas. Naudojama bendram mokymui, o ne kaip galiojantis apskaitos standartas.

https://www.sec.gov/about/reports-publications/beginners-guide-financial-statements

[7] Investor.gov / U.S. Securities and Exchange Commission

International Investing

2016 m. gruodžio 8 d. investuotojo biuletenis. Užsienio investicijų rizikos, įskaitant valiutų pokyčius. JAV teisės taisyklės savaime netaikomos skaitytojo sąskaitai.

https://www.investor.gov/introduction-investing/general-resources/news-alerts/alerts-bulletins/investor-bulletins/international-investing

[8] Investor.gov / U.S. Securities and Exchange Commission

How Fees and Expenses Affect Your Investment Portfolio

2025 m. liepos 23 d. investuotojo biuletenis. Sandorių ir periodinių išlaidų įtaka investavimo rezultatui.

https://www.investor.gov/introduction-investing/general-resources/news-alerts/alerts-bulletins/investor-bulletins/updated

[9] European Banking Authority / ESMA

Contracts for difference (CFDs)

2013 m. vasario 28 d. Bendras CFD, išlaidų ir sverto aprašymas, 2–3 p.; ne dabartinių reguliavimo ribų apžvalga. Naujesnis kontekstas [13].

https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015/11/2013-267.pdf

[10] Investor.gov / U.S. Securities and Exchange Commission

Exchange-Traded Funds (ETFs)

ETF veikimo apžvalga, naudojama fondo vienetui, investavimo krypčiai ir susijusioms rizikoms atskirti.

https://www.investor.gov/introduction-investing/investing-basics/investment-products/mutual-funds-and-exchange-traded-2

Nuorodos tikrintos 2026 m. lapkričio 17 d. Sunumeruotos citatos tekste veda į šaltinius; pavadinimai ir URL yra paspaudžiami.

ŠALTINIAI / 3 IŠ 3

Šaltinių sąrašo tęsinys

[11] U.S. Securities and Exchange Commission

Statement on Single-Stock Levered and/or Inverse ETFs

2022 m. liepos 8 d. Specialios svertinių ir atvirkštinių vienos akcijos ETF rizikos; netaikoma kaip universalus visų fondų aprašymas.

https://www.investor.gov/statement-single-stock

[12] Investor.gov / U.S. Securities and Exchange Commission

Bid Price / Ask Price

Pirkimo ir pardavimo kotiruočių bei jų skirtumo, vadinamo spredu, apibrėžimas.

https://www.investor.gov/introduction-investing/investing-basics/glossary/ask-price

[13] European Securities and Markets Authority

ESMA reminds firms of their obligations under CFD product intervention measures amid rising offerings of perpetual futures

2026 m. vasario 24 d. Primena CFD taisykles, įskaitant sverto ribas, rizikos įspėjimus, pozicijos uždarymą dėl maržos ir apsaugą nuo neigiamo balanso.

https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-reminds-firms-their-obligations-under-cfd-product-intervention-measures

[14] Investago

Online Investing and Trading for Everyone

Paslaugų teikėjo įspėjimas apie CFD riziką ir nuostolingų mažmeninių investuotojų sąskaitų dalį. Duomenys tikrinti 2026 m. lapkričio 17 d.

https://www.investago.com/en

Nuorodos tikrintos 2026 m. lapkričio 17 d. Sunumeruotos citatos tekste veda į šaltinius; pavadinimai ir URL yra paspaudžiami.